

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

D. Ioannis Ivsti Lanspergii Carthvsiani, Natione Bavari, Opvscvla Spiritvalia

ab ipso Autore partim Latinè, partim Germanicè euulgata

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1630

Afflictiones quo animo ferendæ, præcipuè quæ ex suscepto monasticæ
instituto exoriuntur: confessiones clanculariæ quæ faciendæ: cibus
potusq[ue] quo pacto sumendus, vtq[ue] naturæ debili ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45857](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45857)

implacabilis, impatiēs, scrulosa, & melancolica, vt ad capitis destructionē infirmitatēq; per indiscretionē te inducat: illucq; tādē peruenias, vt infirmato capite, debilitatis interioribus sensibus, exhaustis viribus, (quæ tamen omnia vix aut omnino non sentiuntur, donec iam incideris, & sola desperatio recuperandi remedium est) cogaris, aut ex toto te destruere, aut ab omnibus exercitijs bonis cessare: solaq; cogitatio aliquid meditandi aut orandi caput affligat.

Corpus vt sit regendu.

Charissima filia, præceptum habes à Deo regendi, non destruendi corporis: quippe cum nihilo secius corpus, quam anima custodiæ tuæ mandatum sit, quod tua cura (quantum in te est) sufficere queat vel viginti vel triginta vel quotquot Deus voluerit, annis in vinea eius laborare, & facinam portare, quam ipse imponit. Ancillam Domino, id est, teipsam seruitio diuino non licet subripere, quanto minus destruere, aliosq; Domino seruire cupientes ab eius iugo (nam te corruisse videntes, iugo Domini, non tuæ indiscretioni causam malè imponerent) suscipiendo absterre? Animaduerte fructus lachrymarum & continuati luctus, credo plus impedimenti quam profectus reperies. Adde quod ex hac tristitia in aliam pessimam timoris & pusillanimitatis (quæ grauissimarum plenarum periculis tentationum mater est) facile labi posses: Vnde inquietudo mira cordis & conscientia oritur.

Nimix lachrymarum & mæror vt sint fugienda

Quapropter consulo tristitiæ resistendum, haud secus atq; alteri cuiusdam tentationi. Cogas te ad alacritatem spiritus, gratias agens Deo, qui amicam suam ad se vocauit, omnia eius desideria satiendo. Confido autem in Domino, haud necessarium fore excusare hanc meam scribendi præsumptionem, cum non clam te sit, charitatem semper & benè niti operari, & melius velle, quam cupio semper ostendere, tamen si non sit necessaria tibi. Scripsi igitur aut aquam puteo infundere, aut soli facem apponere gestiens: Haud quaquam tamen prorsus inutiliter humilitate tua ex omnibus in melius proficiente vale igitur, & ita viue, vt alijs quoque non iniucundum sit tecum viuere. Incivilis est homo qui cunctis onerosus est, cuius nemo libenter vitæ consuetudine, vt sunt tristes & quærulosi. Iterum vale.

Incivilis qui tuam sit.

Afflictiones quo animo ferenda, præcipue quæ ex suscepto monastica instituto exoriantur: confessiones clancularia quæ faciendæ: cibus potusq; quo pacto sumendus: vitæ nature debilis & agra succurrendum.

Epistola XLVII.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS, CARTHVS. filia suæ & sorori charissimæ N. in Christo Iesu consolationem, metisque ac corporis sospitatem.

LEgi literas tuas filia in Christo dilecta, quibus si quid post hac consolatorium respondere potero, faciam haud agrè propter Deum: maxime quando animaduerto pium te erga Dominum cor gerere, & bona esse præditam voluntate. Primò quidem filia charissima concinniti debes, vt ob confessionem, aut susceptum monasticum institutum, aut eos qui confessiones recipiunt, nulla tristitia afficiaris. Discar omnia accipere è manibus Domini, qui sic ea ex omni æternitate præordinauit, tanquam tibi vtilissimum sit eiusmodi statum, cœnobium, & superi-

ores esse consecutae, atque huiusmodi cordis angustijs premi. Crede mihi, concta hæc tibi maxime proderunt, Deo ita procurante, ex cuius providentia etiam hoc pacto debebis accipere. Tantum sollicita sis semper bonam retinere voluntatem.

Adhuc bene tecum agitur, & rectè versaris in itinere, licet id ipsa non agnoscas: quod nimirum hanc tibi cordis angustiam efficit Deo permittente, eo quod tibi sic expediat, quandoquidem in quadam sollicitudine, timore, & humilitate te conseruat. Quod autem nullam experiris consolationem, gratias age Deo, sperans firmiter, quod te neuiquam sinet aberrare, quam diu ipsum quaesieris, & bona eris prædita voluntate. Equidem sic sentio filia breui te consolatum ac illuminatum iri, & quanto minus habes humanæ consolationis, tanto plus diuinæ consolationis & gratiæ te percepturam.

Et quia corpore debilis es & morbis affecta, vt ipse animaduerti, ac nihilominus labores tibi ferendi sunt, sume escam & potum absque inordinato timore: pro tua necessitate & fame, idq; simplici intentione ad honorem Dei vt labores Ordinis tui, ad quos assumpta es, dignè possis exequi. Si quidem etiam morbus ille, quo laboras, cibum conficit, vt eo magis opus habeas confortatione aliqua. Quod autem scribis magna te fame affici, id noueris quibusdam euenire ex ipsa natura, alijs ex mala cõstitutione stomachi, ilico quicquid acceperit consumentis absque tamen corporis nutritione, quæ est fames innaturalis. Talibus quidem occultè subueniendum est. Quod si ipsa ex horum numero es, debes id significare superioribus tuis. Non enim instituta sunt ieiunia in hominis destructionem: attamen superiorum, hic cõsilio vtendum est, & quicquid illi responderint, tanquam ex Deo recipiendum. Si verò potes reliquis te conformare virginibus, sumas securè quæ corpori necessaria sunt, ne cogaris alia debita omittere. Nec potes filia, imò nec ita strictè exigitar modum hæc in parte exactè seruare, vt nihil vnquam plus minusve capias: id oiq; Doctores quidam affirmant satius esse parum aliquid plus, quam minus cibi sumere. Non tam seuerè hæc à te requirit Deus, quando bona in te perseverat voluntas libenter exequendi eius gratissimam voluntatem, si eam certò scires.

Sed & ipsa id hominis natura habet, vt sumpto cibo non perinde simus apti & habiles ad exercitia spiritualia, vt ante cibum. Quamobrem non debet id tibi magnos parere scrupulos. Comede & bibe filia, non vt in cibo aut potu voluptatem aucuperis, sed vt te ipsam in Dei cultu & cœnobij famulatu ac labore debito conserues, nec te inutilem efficias. Quod si quandoq; indiscretè ac imprudenter te gessisti, doleas, nec dubites, quin Deus id tibi æquè ac cætera tua errata sit condonaturus.

Interim si ob præteritam indiscretionem quippiam ferendum erit, aut fortè in grauem morbum incideris, nihil tux id animæ incommodabit, vbi semel dolueris eam te tibi occasionem peperisse. Porro quando debilis & malè affecta es, aut times te malè habituram, vel quando te indigere putas, licet vti speciebus aromaticis, aut id genus confortatiuis etiam quouis tempore vti. Non enim ea ceu cibus, sed vt medicina sumitur, quod nullo non loco permissum est. Potes id significare tuæ abbatissæ, quæ minimè refragatur. Quod enim Canon monasticus vetuit, ne in cella edatis, de cibo

Cibus & potus quo animo sumantur.

Fames inordinata cur quibusdam accidit.

Apti minus cur simus ad spiritualia post comestionem.

Medicinalibus uti & quò vtendum.

alijsq; similibus, non de medicina accipiendum est. Nec quicquam refert, etiam ante Missæ auscultationem huiusmodi vtaris medicamentis, si nulla adfit alia, quam infirmitati medendi intentio.

Confessio
de quibus
necessario
fit facien-
da.

Confessio
quomodo
facienda sit

Iraque dum species aromaticæ aut confimilia tibi dono dantur, pete facultatem recipiendi à Domina abbatissa, ne vitio proprietatis illaqueeris. deinde obtenta copia retinendi, etiam permissam est tibi illis vti dum necesse est. nec est inde facienda confessio. Quare noli esse, quo ad confessionem animo anxia & perplexa. Quamdiu sciens & prudens tacere non vis, quod noueris peccatum esse mortiferum, absque periculo es. Nam quotidianæ culpæ tametsi non ita exactè exponantur in confessione, non est damnationi aut grandi periculo obnoxium. Confessio enim aduersum peccata mortifera instituta est: quotidianos defectus quanto succinctius & liberiori animo confissa fueris, eo rectius feceris. Tales enim velle scrupulosè nimis confiteri malitiam tibi parit negocij, & confessorem tædet: eos omnes audire, maximè cum pleriq; tales sint, in quibus etiam post confessionem, momentis omnibus sese quis culpabilem fateri potest: vt, quod non tam fueris grata Deo, non tam feruida atque debuiisti, & similia communia, de quibus etiam extra confessionem coram Deo te accusare poteris. Si quæ verò culpæ singulares abmissæ sint, eas confitearis, vt, si neglexeris Completorium dicere, aut extra infirmitatem ieiunium solueris, aut duris & turbatorijs verbis quenquam afflexeris &c. Alias dicere licebit in communi: Confiteor me mea culpa preces horarias, & precationes, quas vocant, ceteraq; Ordinis debita non tam integrè & tempestiuè vt debui, sed corde distracto soluisse. Si cogitationes peregrinas ex tædio aut acedia erga preces debitas spontè suscepisti, id explices: itemq; si malas aut immundas cogitationes retinueris. Alioqui in generali, nisi aliquid speciale sit, ita potes dicere: Complures malæ tentationes, aut praua desideria, vel impatientiæ motus, aut similia mihi inciderunt: quæ vt vereor, non celeriter satis depuli, vel spontè illis immorata fui. Item murmuravi, aliaq; incitavi ad murmurandum contra superiores vel sorores nostras. Id quidem tum dices, quando admisisti, alias minimè.

Perinde est charissima filia, qua ratione vel ordine dicas culpas tuas, quòd id dicis, quod grauat conscientiam. Id verò siue placeat, siue displiceat confessario tuo, tu totum Deo committas. Si tamen dicat, animaduertere se ex immodica scrupulositate nimium te prolixam esse confitendo, obtemperas consilio illius, cogitans illum te melius nosse, quam tu ipsa te noueris.

Ordo in confessione
quis seruandus.

I

II

III

III

V

VI

At nihilo minus si quæ tibi velis prescribi ordinè, primò confitearis, negligentias erga diuinum officinm. Deinde cogitationes impuras spontè admissas: aut si illis occasionem dederis oculos & sensus non custodiendo, præsertim si sciens periculo te commiseris, puta lasciuas picturas contemplando, aut turpia verbalibenter audiendo. Post hæc peccata oris grauiora, vt sunt, detractio, altercatio, &c. Subinde opera mala, videlicet, si ieiunium violaueris, aut in generali si erga cibum deliqueris, ita vt in tuis literis scripseris. Postea de omissione, si nolueris auxilium ferre, vbi debueris, aut si ad chororum propter somnolentiam non venisti &c. Ad extremum in genere dicas quòd non tam perficte te Deo, bonis actibus, mutæ charitati, culpa-

rum tuarum emendationi, & reliquis omnibus quibus ex parte Dei vel Ordinis tui obligata es, tradideris, ut debuisses: atque hæc sufficientiant. Obscuro filia, sicut iam ante dixi, ne te occupes rebus futuris, utrum sis maiorem contractura debilitatem, vel insaniam incurfura, commendes ista Deo, dicasq; *Matt. 5.* *Domine voluntas tua idq; mihi gaudio erit, ut in me perficiatur, quod tu mihi euenire uoles. Vtrum te ipsam læseris vel non, Deum iudicare sinas: sufficienti tibi generatim, si fortè indiscretè te habueris dolere, ac deinceps nolle sponte & ex certa scientia quicquam agere, quod noñit Deus idq; ex gratia Dei. Atque hoc pacto in omnibus bona pace gaudeas, nec tibi ipsi animum reddas anxium. Tentatio est diaboli timor ille & sollicitudo immoderata in confitendo, quæ certè neuiquam bona est, qua malus spiritus in amore diuino, sua utq; erga Deum spe & confidentia te impedit. Itaque missam fac penitus omnem hanc phantasiam, nec deinceps te confessione occupes. Arripe quæsi fidem & hilarem erga Deum animum, certa uelle eum ut cum ipso, non peccatis perpetuo commemorandis aut confessione te occupes: idq; amanter & suauiter facias. Cupit enim amicitiam tecum inire, & amari abs te, hinc uero tua formidine scrupulosa, ac pusillanimitate & phantasijs ob confessionem suscepis tete remorari. Quamobrem hortor te ex parte Dei filia spondeoq; melius te habituram, eamq; esse D. ð voluntatem, si amicitiam illius amantibus desiderijs & fidenti corde expetieris. Huc uero conferet tibi pharetra nostra. Permittas te penitus Deo, ut faciat tecum quod ipsi uisum erit. Sumas cibi, quantum satis est tibi absque scrupulo. Vbi poscit infirmitas, pete copiam ieiunium soluendi. Equidem aduerto cordis angustias, morbūque tuum & labores fregisse vires tuas. Certè non leuibus coniecturis assequor charam te esse Deo. Quæ res facit, ut ipse te diligam. Alioqui nulla mihi tui notitia est, nec opus est. Vbicunque autem consilio tibi prodesse potero, paratum me senties. Morem geras consilij meis de facienda confessione, nec ea res anxiam te habeat. Quicquid conscientia uel trò suggesteris, id confitearis. Occupent se confessione facienda mercatores, milites, stipendiarij, vsurarij, & id genus alij, quorum uita omnis peccatis implicita est: tibi hac re nihil est opus. Confitearis absque formidine, si quem fortè singularem excessum admiseris, cætera generali quadam enumeratione accuses. Quod si ea omnia edicere uelis, in quibus non es, qualis esse deberes, usque adeo erroribus implicaberis, ut tandem non possis inde extricari: & tamen in eodem semper luto harebis. Etiam si te contigerit uerbis, desiderijs, operibus, aut quouis tandem modo delinquere, non propterea animi pusillanimitati & abiectioni te trades, neque imaginaberis scrupulosè, ut ea confiteri debeas, sicut tempus omne & te ipsam quoque perdes: sed simulatq; lapsa fueris, non in eas disputationem aut colloquium cum uitijs ipsis, ea attendendo, aut tecum duntaxat extra Deum phantasiando, sed ilico confugas ad Deum patrem tuum, eiq; quæraris defectum tuum: atque hoc pacto longè citius ab ipsis liberaberis culpis, serenatq; & hilarem retinebis conscientiam, ad quæuis bona habilem, quæ si corde occuperis circa defectus tuos, eosque apud te ipsam extra Deum consideres & expendas, quod nimirum densiores tenebras maioremq; desperationem adducit. Transfer igitur cor tuum ad Deum cum amabili quadam conuersione, cum eo que misce colloqua, conquæres illi*

Pax serenitasque peccatoris quina obtineri possit.

Deus quid ab homine lapso desinet.

Conscientia ante faciendam confessionem ut interroganda.

illi errata tua, atque ita pacem hinc cum illo recuperabis, & conscientia puritas & serenitas reddetur tibi. Deinde oportuno tempore has & alias admittas culpas quieto & tranquillo corde confitearis. Non ea est confessionis ratio, erga te tuique similes filia, ut ipsa persuasum habes. Interim inquieta & perturbata conscientia tua à præcipuo & summo bono te impedis, semperque merore quodam ac defolatione contracta manes, qua re cuncta exercitia bona, deuotionem omnem, cunctos diuinae lucis influxus à te præcludis. Quod vix non est ex Deo, nec id placet Deo. Vult potius Deus, ut simul atque peccaueris, mox humiliter ad ipsum confugas, ipsi tuam culpam confitearis, & veniam petas, idque sufficit illi. Vult etiam ut admittas culpas suas, id esse quod sunt, atque colloquia & preces tuas perinde ut antea cum ipso continuas. Porro tibi confitendi tempus aduenit, reuoca ad memoriam, quæ tibi iuc derint, si quæ ab vltima confessione notabilia perpetrasti, atque hac in parte sis obediens ad horum faciendam confessionem. Si quæ vero ex animo exciderint, nec redeunt ad memoriam, ea nihil te perturbent, nihil præterea Deus exigit à te. Contentus est tecum, donec incida ac animo, non te necesse est multum inde imaginari. Gracius est Deo, si interim tempus illud cum ipso transigas, ei precibus vel meditationibus colloquendo. At tamen quando confitendum est, spatio duarum vel trium orationum dominicarum discutias conscientiam, si quid forte in ea reperire possis notabile, quo ipsam læseris, quodque modo confiteri debeas. Alias quotidie sub vespere vel sæpius ad Deum conversa poteris cum illo colloqui, illi conqueri & exponere statum, imbecillitate, instabilitatem, ingratitude, infidelitatem & negligentiam tuam, idque generatim vel speciatim, atque hinc quandam orandi & bonum propositum instaurandi occasionem & exercitium arripas: totumque id facias animo suauis & amabili erga Deum. Quæso filia, boni consulas scripta mea, & securè illis obtemperes. Si quid porro produsse tibi poterit, faciam libenter propter Deum. Si vacat tibi, exscribas tibi hanc meam epistolam, mihi scriptum meum remitte. Equidem tuas tibi remitto liberas. Si meis monitis auscultaueris, quandoque Deus pace & gaudio cor tuum afficiet. Cui ego te commendo filia, & tu ipsa quoque & te & me iugiter commendare debes fidelissimo & amantissimo cordi Domini saluatoris Iponsi tui, in quo lætetur semper & exultes, quandoquidem diligit te. Vale in eodem feliciter.

Vocari ad monasticam religionem in innocentia quam sit felix seductio: Gaudia mundi quantum dissent à spiritualibus: Votum ut non obstat libero arbitrio: quanto sit votum encomio euehendum: instabilitas quosiam magis molester vexetq.

Epistola XLVIII.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS, CARTHVS.
sorori N. in Christo charissimæ, de ingressu religionis non contristari, sed suo Iponso cœlesti regratiari, fidelemque ei consistere.

Benedictus Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi soror charissima qui cum illum non agnosceres, amauit te, cum nescires, vocauit te, cum peritura esses, præseruauit te, cum in periculo stares, eduxit te, cum in-

graciam